

A náci ideológia

1. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása

- 1919-ben megszületett a weimari köztársaság egy forradalom és egy kommunista hatalomátvédelmi kísérlet után (1919. aug. 11.-1933)
- 1923. nov. 8-9. Sörpuccs: nemzetiszocialisták puccskísérlete, amikor a müncheni sörcsarnokban foglyul ejtették a bajor tartományi miniszterelnököt; de ezt leverték → Hitlert és társait börtönbe vetették (Landbergi fogsága alatt írta a Mein Kampf első részét)
- 1920-as évek második felére stabilizálódott a helyzet
- De ezt megingatta a nagy válság:
 - a gazdaság megrendült
 - megerősödtek a szélsőséges pártok (NSDAP, Kommunista Párt)
 - 1930. szept. a választásokon a szociáldemokraták/SPD az első, a náci párt/NSDAP a második, a kommunista párt/KPD a harmadik
- 1932-ben 3 választás:
 - Hindenburg (85 éves) elnökké választása
 - júl. az NSDAP nyerte a parlamenti választásokat 37,4%-al
 - nov. ismét az NSDAP nyert 33%-al
- 1933. jan. 30. Hitler lett Németország kancellárja
- 1934. megszerezte az államfői (Führer) tisztelet; totális állam kiépítése, válság felszámolása

2. Adolf Hitler

- 1889. ápr. 20., Ausztria
- 1908. nem sikerül bejutnia Képzőművészeti Akadémiára
- Reichswehr: felettesei alkalmatlannak találják a vezetésre, de 1918-ban az elhárítási osztályon kap munkát
- 1919. munkája révén kerül kapcsolatba a Német Munkáspárttal (DAP), melyhez csatlakozik és a vezetője lesz
- Létrehozta a NSDAP-t 1919-ben (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)
- 1923. sörpuccs utáni börtönbüntetés; felismeri, hogy a hatalomátvételt alkotmányos keretek között kell megszervezni
- Joseph Goebbels: propagandafőnök → népünnepségek szervezése; ahol az SA (Sturmabteilung, rohamosztag, „barnaingesek”, vezetőjük Ernst Röhm) felvonult

3. A náci Németország jellemzői

- Megindult a totális állam kiépítése (pártok betiltása, politikai ellenfelek bebörtönzése, média ellenőrzés alá vonása, stb.) 1933. nov.: 92,2%-os aránnyal nyertek (csak ők indulhattak)
- 1934. jún. 29-30. Hosszú kések éjszakája: Hitler parancsára meggyilkolták az SA vezetőit (Ernst Röhm, Strasser, Schleicher) a Heinrich Himmler vezette SS és a Gestapo, az SS átvette az SA feladatát
- A totális állam jellemzői (Brzezinsky szerint):
 - egy egységes ideológia (nácizmus)
 - egy tömegpárt (NSDAP)
 - terrorisztikus (titkos)rendőrség (GESTAPO: Geheime Staatspolizei, titkos állami rendőrség)

- sajtómonopólium (propaganda:újság, rádió, film)
- fegyvermonopólium (rohamosztag-SA, védőosztag-SS, hadsereg)
- központilag irányított gazdaság
- Községi ellenségkép: zsidóság
- 1933-tól szervezett zsidóüldözés: üzletek bojkottja, egyetemokról és köztisztviselői karból történő kizárás
- 1935, Nürnbergi törvények: német állampolgárságuktól megfosztották a zsidókat, megtiltották a zsidók és árjak közti házasságot és szexuális kapcsolatot „a német vér és a német tisztesség védelmét szolgáló törvény”
- 1935, a Saar-vidék népszavazással a Németországhoz való csatlakozás mellett dönt
- 1935. márc. 16. általános hadkötelezettség bevezetése, a Luftwaffe (légierő) megszervezése, flottaegyezmény Angliával (a német hadiflotta az angol 33,3%-a lehet)
- 1936. Hitler felszámolta a locarno-i szerződéseket, remilitarizálta a Rajna-vidéket
- 1938. nov. 9.-10. Kristályéjszaka: szervezett támadás a zsidóság ellen
- Göring: 4 éves terv 1936-tól
- Gyorsan fejlődő gazdaság (hadiipar, infrastruktúra fejlesztése), 1939-re gyakorlatilag megszűnt a munkanélküliség
- Modern iparágak fellendülése (autógyártás, repülőgépgyártás, vegyipar)
- Szociális juttatások
- 1939. szept. 1. II VH kirobantása

4. A náciizmus ideológiai gyökerei

- Hagományos mozgalmak ötvöződése:
 - Pángermanizmus
 - Antiszemitizmus
 - Népi mozgalom (volkisch), mely a régi germán hagyományokhoz, mondavilághoz nyúlt
- 19. sz.-i ideológiák, filozófiák is meghatározták:
 - fajelmélet: a történelem a fajok harca
 - térelmélet: a népek fennmaradása attól függ, hogy képesek-e lakosságukat ill. területüket növelni
 - tömeglélektan: az arctalan tömeg irányítható
 - szociál-és nacionáldarwinizmus: az emberi társadalomban is dúl a létharc, a szelekció
 - ifjúsági mozgalmak, bajtársiasság frontélménye
 - fasizmus egyes vonásai
 - Nietzsche übermensch elméletének félreértelmezése
 - Wagner fatalizmusa
 - Mendel örökléstana
 - Germán-kelta mitológia

5. Ideológia

- Adolf Hitler: Mein Kampf („Harcmon”)
- Gerincét a szélsőséges szociáldarwinizmus adta: az élet szüntelen harc, az erősebb győz, a gyengébb elpusztul; létharc
- Fajelmélete:
 - Magasabb rendű fajok, árjak (germánok): uralkodó nép
 - másodrendű rokon népek (dánok, hollandok, stb)
 - alacsonyabb rendű fajok, rabszolganepek (latinok, szlávok, afrikaiak, ázsiaiak)

- kiírtandó népek, akik veszélyesek (zsidók, cigányok)
- Liberalizmus, szocializmus, humanizmus, kereszténység elvetése
- Erőkultusz
- Szimbólumok, jelképek: horogkereszt („az árja ember győzelméért folyó küzdelem missziója”), Heil Hitler stb.
- Élettér-elmélet 3 lépése:
 - Európa németjeinek egyesítése
 - Európai német dominanciájú birodalom létrehozása
 - Német világbirodalom

6. Propaganda

- Mintái:
 - brit első világháborús propaganda
 - üzleti reklámok
- Elvei:
 - totalitás (az emberi élet valamennyi területére kiterjed)
 - széles tömegekhez szóljon
 - szubjektív és egyoldalú legyen
 - kevés témára koncentráljon, de azokat kitartóan ismétlje
- 1933. Goebbels a propagandaminiszter
- Felhasználták a sajtót, rádiót, tömeggyűléseken a megafont
- A művészeteket is az ideológiai propaganda szolgálatába állították (utólagos cenzúra)
- Ünnepségek: nürnbergi egyhetes pártkongresszusok, megemlékezések a Führer születésnapján és hatalomra kerülésének évfordulóján, stb.
- Utcai felvonulások, gyűlések, termelési csaták, reggeli ünnepek az iskolákban
- Nyilvános könyvégetés: Freud, Thomas Mann, Heine, Jack London, Einstein, stb.
- Filmek, pl. Leni Riefenstahl: A hit győzelme, Akarat diadala